

Mit Liv er ei det største Offer

Taler
Jørgen Aall

Dato
20 oktober 1814

Sted
Christiania

Omstendigheter
Det første overordentlige Storthing

- 1 En Forening med Sverige har aldrig været stemmende med min - o! jeg havde
aldrig troet den kunde være stemmende med nogen ægte Nordmands
Tilbøielighed, under hvilken som helst tillokkende Skikkelse end en saadan
maatte vorde os tilbuden. Kun den mest tvingende Nødvendighed, en
5 Nødvendighed, for hvilken alle Forhaabninger om Opnaaelse af Held og
Lyksalighed under en fri og selvstændig Regjering for Fremtiden maa vige, kan
bøie det oprørte Gemyt til at hylde, under et undersaatligt Forhold, en
Regjering, hvis med den mest hærdede Standhaftighed forfulgte hadværdige
Planer til vores Underkastelse har maattet opvække Nationens bitreste, ja
10 uovervindeligste Uvillie. Med disse martrende Følelser, hvilke de seneste
Tildragelser end under den korte Ro, som forundtes os, snarere har maattet
vække til nyt Liv end bragt til at dulme, vorder det et paa de helligste Pligter
bygget Krav for den ivrige, velsindede Patriot, at kalde frem under Fornuftens
modneste og strengeste Prøvelse en, saavidt mulig nøiagtig Fremstilling af
15 Landets Tilstand, betragtet under den mest omfattende Synspunkt; at veie de
Krefter det kan have at stole paa, de Svagheder og Mangler, det beklageligen maa
have at frygte for. Den sig ved de rædselsfuldeste Symptomer antydende
Sygdom synes at nærme sig til selve Urkilden for Statens Liv; der bør nøie vogtes
paa, om kun radikale Midler, der holder som i det fineste Haar Vægtskaalen
20 imellem Liv og Død, her vorder at anbringe.

- Vi bør, midt i denne fredelige Sammenkaldelse, betragte os selv som kjempende
med en ligesaa utrættelig som kløgtig Modstander. For at kunne bestaa i Striden
mod ham, maa ogsaa vi føle vor Nervekraft at pirres, vor Kløgt at skjerpes. Det
25 vigtige Anliggende, vi har for os, taaler ei en overfladisk Anskuelse. Fordi det ei
lader sig kjende af os med en intuitiv Glands, derfor bør vore Bevægelser mod
det være langsomme og beraadslaende. Nutid og Fremtid maa igjennem lang

Rad af kommende Slægter forene sig i vor Tanke, begge gribe ind med lige
30 Andele i vore Raadslagninger. Vi maa med trofast Iver lægge Vind paa at
udbringe det meste af de i vort Fædreland endnu tilbageblivende Materialier.

Vi er her henstillede som Landets offentlige Mænd, vi bør ingen andre Baand
kjende end de, der binder os til det Heles Vel, ingen andre Grundsætninger følge
35 end de, hvorpaa vi ærligen mener den varigste Statsbygning at kunne opføres.
Lyst til Selvfornegtelse bør her være den herskende Følelse hos os. Intet maatte
kunne lignedes med vor Glæde, hvis vi kunde redde Statens store Samfund ved at
ofre alt for dets Frelse. Personlig Forarmelse for denne vigtigste Sag agtes af os
for den største Hæder. Ubesmittede af Egennyttens lede Aand skal vi her staa
40 frem med det klippefaste Forsæt: at foretrække Friheden, ledsaget af en dydig
Armod, for en med Rigdoms bedragerske Glimmer bedækket Trældom. Ei skal
vi lade de ivrigste Bestræbelser for den skjønneste Sag indslumre under
Indflydelsen af Overdaadighedens, Ørkesløshedens og Blødhedens Dvaledrik.
Nei, heller istedenfor denne fordærvende, døsende Tilstand, tilønske os selv en
45 dæmpet Opbrusning af de ædlere Lidenskaber. Fra disse udbreder sig en
opfriskende Aand over de henfalmende Stater; i deres Virkninger vorde lig de
mægtige Storme, der, i det de sætte Havet i den frygteligste Bevægelse, tillige
forjager de forfulende Uddunstninger, der fra dets stillestaaende Skjød forpeste
Luftkredsen.

50 Dog, disse af den reneste Aand opildnede indre Bevægelser maa ei rive os
udenfor os selv, ei bringe os til at glemme, at den ædleste Bevæggrund ei altid er
tilstrækkelig til at sikre den bedste Sag det heldigste Udfald. Medens vi føler os
selv opflammede af en brændende Iver til at ophjælpe vort synkende Land, og at
55 tale dets Sag mod Undertrykkelsens Vold, bør vi sindigen overveie, at vi ved en
blot fantastisk sværmende Uforsigtighed kunde styrte vort Fædreland i nye
Farer, drage det end dybere ned under haabløs Mismods nedbøiende Vegt.
Menneskekjærlighed og Patriotisme byder os ligemeget kun her at tragte efter
den Ære, der vindes ved i Gjerning og Sandhed at have bidraget til det elskede
60 Fædrelands Vel.

Ser vi hen til vore Hjelpekilder, udvortes betragtede, da hentaber de sig fast til
en forfærdende Ubetydelighed, naar vi overskuer dem i Sammenligning med de
Kræfter, man truer med at sætte imod os, for at diktere os Love, hvis vi ei vil
65 lytte til de lokkende Overtalelser for en venskabelig Forening. Betragter vi de
indvortes Hjelpekilder, hvorledes kan vi stole paa dem, og hvor findes de? Ak!

de skal fornemmeligen findes i Nordmænds Hjerter, og, fundne der, sikkerligen de vilde have været uudtømmelige. Men om disse og slog feil! Nei, de skulde ei
70 slaa Feil. Ved denne Forsamlings uforsagte og utrættelige Bestræbelser skal de paany opledes. Som for hin ærværdige Lovforfatter fordum - skal Herren staa for os paa Klippen, og vi skal slaa paa Klippen, og der skal flyde Vand af den, og Gud Herren skal velsigne Vandet, og Folket skal drikke.

75 Norges ved Rigsforaamlingen paa Eidsvold valgte Konge, Kristian Fredrik, har abdiseret. Hans Undersaatter forstummede hartad af Forbauselse over denne Abdikation, og den Bedrøvelse, mange af os derover følte, var af en synderligen pinlig og blandet Art. Men kan vi nu kalde ham tilbage for paany at regjere os? Da han var midt iblandt os, maatte han føle, hvor høit han var elsket af sit Folk.
80 Dog, denne Folkets Kjærlighed skulde ei længe binde ham med uopløselige Baand til dets Skjæbne; han lod sig rive bort fra os, og da syntes mig, jeg udtaler her frimodigen min egen indre Følelse, Kong Kristian Fredrik for evig tabt for Norge.

85 Et nyt Kongevalg forestaar os da, efter min Formening, og den Kongeæt, der skal regjere os, udkaares i Overensstemmelse med den 48de § af Grundloven. Sverige fordrer at have en Konge med os, og at Norge under denne Forening umiddelbart regjeres af Sveriges Kronprins som dets Vicekonge. Kan denne den svenske Regjerings Paastand indvilges med det blide Haab, at Norges Held og
90 Lyksalighed for denne og kommende Slægter, indtil Solen ei længere tændes over disse stolte Klipper, derved vil vorde grundfæstet? O Gud! und mig at undertrykke den kvælende Frygt for, at det ei vil blive saa. Dog, naar vi stadigen vogter paa Begivenhedernes sælsomme Sammenkjedning, da kan vi vel ledes til Tanken, at det alvise Forsyn efter sit uransagelige Raad bandt os til denne
95 Skjæbne - hvorledes turde vi da modstaa? Gud vil og det sker. Men skal Norge og Sverige forenes under en Konge, og Sveriges Kronprins være Norges øverste Befalingsmand, da skal den svenske Regjering lade den af Rigsforsamlingen paa Eidsvold forfattede norske Grundlov bestaa i sin Helhed, og ei indvilges at kunne give den andre Modifikationer end saadanne, som dette Storthing anser
100 at være stemmende med dens Aand.

Aarsager Sveriges Befuldmægtigede, ved at ville drive det videre, at Krigen bryder ud paany, da tør jeg sige god for, at de Steders Indvaanere, der har udsendt mig, ville ofre en forholdsvis betydelig Skjerv paa Fædrenelandets Alter
105 til Bestridelse af Krigens Byrder. For mig selv afgiver jeg, ved den første Aabning

af Krigens Sørge-scener, 200 Tdr. Byg, som strax skal ligge færdige paa mine
Magaziner til dette Brug. Hvad min Person angaar, da skjøndt dette blev maaske
det mindst gavnlige Offer, jeg ved denne Leilighed kunde bringe mit Fædreland,
110 føler jeg dog det stærkeste Kald til ogsaa at frembyde den til dets Tjeneste. Jeg
har ei nydt nogen militær Opdragelse, og de Kundskaber, jeg uden for mit Fag
har indlagt mig, er kun faa og blandede. Kun ved i nogle Aar at have havt den
Ære at anføre mine Medborgere til Øvelse i Vaaben, er jeg bleven bekendt med
115 nogle Enkeltheder af Taktikken, og naar Nødvændigheden bød det, kunde jeg
vel ved Flid og Studering trænge ind i dens vigtigste Grundprinciper. Det
forekommer mig, at jeg har hørt, at der hersker Mangel paa Officerer i Armeen.
Vilde Statens øverste Raad, i Tilfælde af Krig, betro mig en liden Kommando,
helst af det Telemarkiske Regiment, blandt en stor Del af hvis Individuer, jeg,
formedelst mine Handelsforbindelser i de Egne, er temmelig bekendt, staar jeg,
120 paa Feltogets første Aabning, i Spidsen for et saadant, og skal, saa sandt jeg
lever, ei forlade det, før enten Fienden udrækker Haanden til en antagelig Fred,
eller den tunge Sørgedag, omhyllet af rædsomme Skygger, glider frem, da
Norges Forsvarere mismodigen skal erklære, at det, ravende i sin døende
Mathed, segnede for Erobrerens Sværd. O Norge! Elskede Fædreland! Maatte
125 du gaa frem til Seir over mit i Striden for dig faldne Lig, da gjorde jeg mig
fortjent af dig for at have ofret mit Liv for den bedste Sag. Livet selv har end ei
Værd nok for mig, til at jeg tør betragte dette som det største Offer.

Kilde

130 O. A. Øverland: Illustreret Norges Historie. Tolvte Bind. Kristiania 1897, s. 415-418.

Emneoversigt

1814, Innlegg, Innlegg i Stortinget, Union

URI

135 <https://www.virksommeord.no/tale/mit-liv-er-ei-det-storste-offer>